

потенціалу;

7 - формування тактичного плану реалізації конкурентного потенціалу території з використанням методу АВС-аналізу; 8 - моніторинг реалізації складових конкурентного потенціалу території.

Форсайт (від англ. foresight) - передбачення, погляд у майбутнє) - це метод який полягає у систематичному визначенні перспективних напрямків розвитку території на тривалу перспективу, базуючись на інтелектуальному потенціалі громади, який формується на основі освітнього, культурного, інноваційного, управлінського, інформаційного, технологічного потенціалів території.[1]

основі реалізації методу форсайту покладено «кристал методів форсайту», що включає наступні складові: аналіз (аналіз ситуації в даний час) - експертизу (встановлення причинно-наслідкових зв'язків перспективного конкурентного потенціалу, тенденцій розвитку, прогнозування майбутнього території) - креатив (продукування нестандартних ідей розвитку майбутнього та складових конкурентного потенціалу території) - взаємодія (узгодження бачень, позицій громади, влади, бізнесу).[1]

Реалізація кожного із вищевказаних етапів процесу управління конкурентоспроможністю території дасть можливість представникам громад формувати, оцінювати та управляти конкурентним потенціалом території з метою забезпечення її конкурентоспроможності та розвитку.

Список використаних джерел:

Станьковська І. М. Сучасні методи управління конкурентним потенціалом територій/ І. М. Станьковська // Причорноморські економічні студії: Науковий журнал – Випуск 25, Одеса, 2018 — С. 144-149

Станьковська І.М. Міжнародне співробітництво як складова управління розвитком конкурентного потенціалу мікрорегіону /І. М. Станьковська, Д. В. Томир /Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем (Івано-Франківськ, 11-13 жовтня 2017 року): Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції Івано-Франківськ, 2017.– 423 с. – С.160 – 162.

УДК 330.1

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ» Н. П. Струк

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу e-mail: struknp@gmail.com

Якість життя населення — багатоаспектне поняття, що охоплює широке коло соціально-економічних, національних, релігійних та інших відносин, які характеризують умови життєдіяльності людини, сім'ї, різних соціальних верств

населення окремих регіонів і країни в цілому. В період глибокої та системної економічної кризи проблеми стабілізації і зростання якості життя населення стають провідними. Саме тому проблематика визначення базової категорії «якість життя населення» не втрачає актуальності сьогодні.

Категорія «якість життя населення» широко використовується сучасними управлінцями, економістами, соціологами, статистами, політологами. Однак, неможливо навести однозначного визначення цієї категорії. Існує багато концепцій і підходів, що аналізують життя людини і характеризують його якість.

Досліджуючи еволюцію категорії «якість життя», можна відстежити різні підходи до її визначення, зокрема: філософський; об'єктивний; суб'єктивний; економічний, управлінський.

Одним із найбільш поширених підходів до визначення категорії «якість життя» в науці є філософський підхід. Він характеризується великою кількістю визначень «якості життя», різними і дуже часто протилежними позиціями, в межах яких розглядаються проблеми підвищення якості життя населення. Представники античної філософії (Сократ, Платон, Арістотель, Лукрецій та ін.) ототожнювали високу якість життя з духовною свободою людини, егоморальним удосконаленням та ін. В межах середньовікової філософії (Августин, Фома Аквінський) розвивалися представлення про високий рівень життя, який можливий тільки завдяки любові до Бога [1, с. 154].

філософії Нового часу проблема якості життя знайшла своє відображення в теорії суспільного договору (Т. Гоббс, Ш. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо). Представники цієї теорії розглядали суспільний договір як основу досягнення оптимальної якості життя людей. Суспільний договір являв собою акт переходу людей із природного стану у стан громадянський, тобто в державний. Державна влада переводить суспільство у новий якісний стан, який характеризується взаємними зобов'язаннями держави і людини, а також наявністю влади закону. Людина при цьому отримує більше можливостей задоволення своїх потреб і як наслідок, життя людини набуває нової якості. Суспільна гармонія і розумний порядок встановлюються тоді, коли закони, які формуються у державі, узгоджуються з духом народу, його традиціями, звичаями (Ш. Монтеск'є) [1, с. 155].

Представники епохи Просвітництва високу якість життя ототожнювали з станом щастя людини (К.А. Гельвецій). На їх думку, досягнення цього стану можливе за допомогою держави, функціонування якої направлене на суспільне благо і охорону права людини, основним із яких є право приватної власності. Вони вважали, що завданнями держави є відкрити закони, які здатні робити людей щасливими, і відкрити засоби, за допомогою яких можна непомітно перевести народ із стану нещастя у стан щастя, яким можна насолоджуватися. Близькою до цієї проблеми можна назвати філософію Канта, який розумів високу якість життя як вище благо, яке представляє собою єдність чесноти і благополуччя. К. Маркс вважав, що якість життя – несамостійна категорія,

розглянута в прямій залежності з способом, стандартом і стилем життя. Представники філософії марксизму-ленінізму (К. Маркс, Ф. Енгельс, В.Ленін) наполягали на тому, що для усунення негативних якостей необхідно змінити суспільні відносини, поклавши в їх основу ідеї гуманізму, рівності і справедливості. Філософія екзистенціалізму (Г.Марсель, М.Хайдеггер та ін.) досягнення високої якості життя розглядали через розвиток свободи особистості. Слід зауважити, що в радянській філософії якість життя не була об'єктом спеціального вивчення через ідеологічні принципи. В 70-их роках ХХ століття цим поняттям користувались на рівні з поняттями рівень життя і спосіб життя [1, с. 156].

Основи «об'єктивного» підходу були закладені такими авторами, як Р. Бауер, А. Бідерман, Б. Гросс, які визначали якість життя через набір статистичних показників. Зведення об'єктивних (соціальних) показників в один індекс представлено в роботах Ф. Форрестера, модель якого дозволяє враховувати ступінь важливості окремих компонентів якості життя. Приклади зведення об'єктивних показників в один індекс можна також виявити в роботах М.Д. Моріса та Д. Джонстона. При цьому модель, розроблена Д. Джонстоном, дозволяє враховувати тимчасові відмінності [2, с.95-96].

«Суб'єктивний» підхід до визначення якості життя визначається задоволеністю, яка повинна сприйматися як рівень щастя. Економічна теорія щастя (economics of happiness) – один з нових напрямків сучасних досліджень, який базується на концепції обмеженої раціональності, запропонованої нобелівським лауреатом Г. Саймоном. У центрі уваги – суб'єктивні уявлення особистості про задоволеність своїм життям як економічний феномен. Крім того, ця теорія розглядає, які економічні чинники і якою мірою визначають людське щастя, як щастя людини залежить від рівня економічного розвитку країни, які економічні параметри відображають «рівень щастя» суспільства в цілому, як відчуття людиною власного щастя впливає на результативність його економічної діяльності, як і міра відповідальності за щастя самої особистості і держави [3, с. 33].

Прихильники економічного підходу (Р. Арон, Т. Атталі, Д. Белл, Дж. Гелбрейт, М. Гійом, Д. Медоуз, У. Ростоу, А. Турен) розглядають якість життя як необхідний атрибут нового постіндустріального суспільства. Хоча вони і приписують якості життя нематеріальний характер, все ж пов'язують цей показник з досягненням певного рівня матеріального добробуту, економічного розвитку та намагаються його виміряти за допомогою системи об'єктивних показників, включаючи в неї такі фактори, як стандарт життя, рівень доходів, демографічні показники, забруднення середовища та інші [2, с. 96].

Управлінський підхід, на нашу думку, пояснює дану категорію з позицій якісної характеристики ієрархії значення задоволення основних компонент життя людини. При цьому для того, щоб управляти процесом підвищення якості життя населення в соціально-економічній системі, необхідно державі та окремим суб'єктам оцінювати їх окремі компоненти, а це вимагає конкретизації

переліку елементів, що входять до складу тієї або іншої компоненти.

Отже, філософський підхід до визначення поняття «якість життя» характеризується великою кількістю трактувань самого поняття, різним розумінням сутності високої якості життя, яке ототожнювалось з духовною свободою людини, її моральною досконалістю, з станом щастя, з її доброчесністю тощо. Неоднозначність філософських позицій пов'язана зі світоглядними настановами і поясненнями світу, його походження і розвитку. Об'єктивний підхід визначає якість життя через набір статистичних показників, суб'єктивний підхід визначається задоволеністю, яка повинна сприйматися як рівень щастя. Економічний підхід - досягнення певного рівня матеріального добробуту, економічного розвитку; вимірювання за допомогою системи об'єктивних показників, включаючи в неї такі фактори, як стандарт життя, рівень доходів, демографічні показники, забруднення середовища та інші. Управлінський підхід - якісна характеристика ієрархії значення задоволення основних компонент життя людини.

Список використаних джерел:

Щеткин А.В. Качество жизни в контексте философского знания [Текст] / А.В. Щеткин // Вестник ОГУ. – 2007. – №7. – С. 154-157.

Романюк І. «Якість життя» як соціально-економічна категорія та об'єкт статистичного дослідження [Текст] / І. Романюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2014. – №4. – С. 91-97.

Андрющенко О.Б. Державний механізм управління якістю життя населення України [Текст]: дис. канд. наук з держ.упр.: 25.00.02 / О. Б. Андрющенко. – Хмельницький, 2017. – 198 с.

Геєць В. Новий прагматизм – інструмент досягнення кращого майбутнього [Текст] / В. Геєць // Економічна теорія. – 2017. – №1. – С. 5-24.

УДК: 338.24:330.162

ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Г. Л. Ступнікер, Т. В. Нікітіна

*Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
e-mail: amagda@ua.fm , tanyavitt33@gmail.com*

Активне впровадження в систему стратегічних пріоритетів бізнес-структур принципів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) є досить актуальним напрямком формування сучасного економічного простору. Тому для підвищення своєї конкурентоздатності підприємствам необхідно розробляти власну стратегію соціальної спрямованості та аналізувати ключові чинники впливу на її активізацію.

За таким умов найбільш важливим напрямком розвитку сучасного бізнесу